

OBYWATELSKI
PARLAMENT
SENIORÓW

Warszawa, 13 października 2025 r.

Rekomendacje Obywatelskiego Parlamentu Seniorów

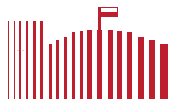
skierowane do władz państwowych i samorządowych wszystkich szczebli

Pełny udział seniorów w życiu społecznym, politycznym i kulturalnym, a przede wszystkim ich bezpieczeństwo zdrowotne i społeczne stwarzają potrzebę stosownych działań wspierających, uwzględniających również rosnące koszty utrzymania. Nadrzędnym celem zarówno władz publicznych, jak i społeczeństwa obywatelskiego powinno być równe traktowanie seniorów, w tym uwzględnienie solidarności międzypokoleniowej i przeciwdziałanie zjawisku dyskryminacji ze względu na wiek.

Naszym zadaniem jest występowanie do decydentów życia publicznego o przestrzeganie praw obywatelskich osób starszych poprzez działania profilaktyczne i zapobieganie przemocy, walkę z nadużyciami i oszustwami, zapewnienie bezpieczeństwa społecznego, ułatwienie dostępności do rynku pracy oraz do nowych technologii i długoterminowej opieki zdrowotnej i paliatywnej, a także poprzez niezbędne wsparcie finansowe i socjalne.

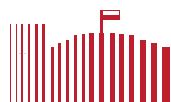
W związku z tym Obywatelski Parlament Seniorów przedkłada do rozważenia następujące rekomendacje zgłaszane przez środowiska senioralne:

1. Do władz ustawodawczych o nowelizację ustawy o osobach starszych m.in. w zakresie:
 - a) zweryfikowania definicji osoby starszej, a także wprowadzenia definicji organizacji senioralnej,
 - b) rozszerzenia ustawy o obszar przeciwdziałania przemocy wobec osób starszych,
 - c) nadania raportowi o sytuacji osób starszych formy wartościującej, tj. wyrażającej opinię o zaspokojeniu potrzeb w analizowanych obszarach, a nie jedynie przedstawienia zbioru informacji statystycznych,
 - d) wykorzystania w tworzeniu ww. raportu potencjału organizacji pozarządowych.
2. Do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego o opracowanie długoterminowej strategii dotyczącej polityki senioralnej do roku 2050 z perspektywą do roku 2060. Pozwoli to na koordynowanie polityki senioralnej i na nadanie jej spójności poprzez monitoring i ewaluację programów na poziomie centralnym i lokalnym.
3. Do władz ustawodawczych i rządowych o nowelizację Ustawy z dnia 25 października 1996 r. o walo-ryzacji rent i emerytur w celu przeciwdziałania znacznemu spadkowi realnej wartości emerytur i rent oraz pogarszaniu się poziomu życia seniorów. Z roku na rok zwiększa się różnica między przeciętnym wynagrodzeniem a przeciętną emeryturą, a obowiązujące zasady powodują dalsze pogłębianie się tych różnic.
4. Do władz ustawodawczych – z uwagi na to, że w nadchodzących dziesięcioleciach odnotujemy gwałtowny wzrost liczby osób starszych w społeczeństwie, a zmiany w strukturze wiekowej populacji wymuszają zmiany struktury zatrudnienia – wnosimy o:
 - a) tworzenie dla pracodawców i osób posiadających uprawnienia emerytalne mechanizmów zachęt prawnych i finansowych, sprzyjających ponownemu zatrudnieniu osób starszych, w szczególności w niepełnym wymiarze czasu pracy,
 - b) wdrażanie programów doszkalania i przekwalifikowania – dostosowanych do bieżących potrzeb rynku pracy – dla osób na emeryturze.

Potencjał intelektualny, ekonomiczny i wytwórczy osób starszych to ogromny kapitał społeczny, którego wykorzystanie przyniesie korzyści gospodarce, odciąży system ubezpieczeń społecznych i poprawi sytuację osób starszych.

5. Do władz ustawodawczych o uaktualnienie i zrównanie uprawnień osób posiadających „Legitymację osoby represjonowanej”, „Legitymację działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych”, „Legitymację członka Korpusu Weteranów Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej”, „Książkę inwalidy wojennego-wojskowego”, osób poszkodowanych przez III Rzeszę lub przez b. ZSRR (Sybiracy) w zakresie korzystania z porad lekarzy specjalistów poza kolejnością w ramach NFZ i w dostępie do rehabilitacji oraz leków.
6. Do władz rządowych i samorządowych o podejmowanie działań na rzecz ochrony praw osób starszych i społecznej odpowiedzialności biznesu na rzecz seniorów, w tym o likwidację dyskryminacji ze względu na wiek, wpływającej negatywnie na uczestnictwo osób starszych w każdym aspekcie życia społecznego. Wnosimy o uproszczenie i ułatwienie podejmowania działalności gospodarczej przez seniorów poprzez nowelizację Ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców. Rekomendujemy podejmowanie działań stymulujących rozwój „srebrnej gospodarki”, takich jak unikanie stereotypów i uprzedzeń, stosowanie elastycznych form czasu pracy, ulg podatkowych dla pracodawców oraz szkoleń cyfrowych i językowych.
7. Do władz rządowych o działania na rzecz ratyfikacji międzynarodowej Konwencji o Prawach Osób Starszych. Rzecznik Praw Obywatelskich zwraca uwagę na konieczność przyjęcia Konwencji – wskazuje bowiem na liczne przypadki dyskryminacji i braku dostępu seniorów do pełnych praw, co można porównać do sytuacji osób z niepełnosprawnościami, których prawa znacząco poprawiły się po ratyfikacji konwencji na ich rzecz.
8. Do Ministra Zdrowia wnosimy o:
 - a) poprawę dostępu osób starszych do świadczeń medycznych, w szczególności do lekarzy specjalistów, w tym geriatrów, oraz do usług rehabilitacyjnych; apelujemy o uwzględnienie ochrony zdrowia psychicznego seniorów w polityce zdrowia publicznego oraz o wdrożenie procedowanego obecnie „Krajowego Programu Działań wobec Chorób Otępiennych na lata 2025–2030”;
 - b) wsparcie ważnych dla seniorów projektów zdrowotnych dotyczących powstania koordynowanej opieki w zakresie medycyny okołoperacyjnej, opieki farmaceutycznej oraz bieżących przeglądów leków zapisywanych seniorom, ze szczególnym uwzględnieniem pacjentów geriatrycznych.Duże nadzieje wiążemy z rozwiązaniami przyjętymi w Ustawie z dnia 17 sierpnia 2023 r. o szczególnej opiece geriatrycznej, która weszła w życie 1 stycznia 2024 r., mającej na celu poprawę opieki nad seniorami, zwłaszcza osobami powyżej 75 r.ż. Realizacja głównego celu, czyli zapewnienie dostępu do kompleksowej, całościowej diagnostyki i opieki, m.in. poprzez tworzenie centrów zdrowia 75 plus i zwiększenie liczby oddziałów geriatrycznych, powinna w znacznym stopniu spełnić oczekiwania seniorów w tym zakresie.
9. Do władz rządowych i do ministra właściwego do spraw społecznych – o skoordynowane wsparcie najsłabszych grup seniorów: osób niesamodzielnych, z niepełnosprawnościami, mieszkających samotnie, niemających opieki ze strony dzieci lub rodziny (tak aby osoby te mogły jak najdłużej mieszkać we własnym domu) oraz o działania związane z edukacją i aktywizacją seniorów. Należy stwarzać mechanizmy umożliwiające samorządom zwiększanie dostępności do opieki wytchnieniowej, co pozwoli opiekunom osób niesamodzielnych na odpoczynek i regenerację swojego zdrowia. Obecne działania na rzecz seniorów są rozproszone między różne resorty (m.in. zdrowia, rodziny i polityki społecznej, edukacji i nauki, kultury, sportu, cyfryzacji), co utrudnia tworzenie jednolitej i skutecznej polityki senioralnej. Brakuje mechanizmu koordynacji i wymiany informacji, co skutkuje powielaniem działań, a niekiedy także ich niespójnością.
10. Do władz rządowych i samorządowych o przeprowadzanie szkoleń z zakresu cyfryzacji, przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu, w tym szkoleń z obsługi smartfonów, Internetu, e-usług publicznych w punktach doradztwa cyfrowego w bibliotekach i domach kultury oraz o rozwijanie aplikacji szczególnie pomocnych dla seniorów.

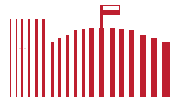

OBYWATELSKI
PARLAMENT
SENIORÓW

11. Do władz rządowych i samorządowych o zlikwidowanie wykluczenia komunikacyjnego w małych miejscowościach i poprawę komunikacji wewnętrznej w tych miejscowościach, o ujednolicenie płatności dokonywanych przez seniorów za transport na terenie całego kraju, a także – zważywszy na doświadczenia niektórych województw – o rozważenie wprowadzenia na terenie całego kraju nieodpłatnej komunikacji podmiejskiej i regionalnej dla seniorów powyżej 70. r.ż.
12. Do władz rządowych i samorządowych o likwidowanie barier architektonicznych w istniejących budynkach bez windy, o projektowanie mieszkań przyjaznych dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz o projektowanie przestrzeni i infrastruktury społecznej przyjaznej dla seniorów, czyli „miasta przyjaznego starzeniu się”, poprzez kształtowanie przestrzeni publicznej dostosowanej do potrzeb seniorów. Rozwój mieszkań wspomaganych i wspólnotowych (*senior cohousing*) powinien być znaczącym elementem polityki senioralnej w sektorze mieszkalnictwa dla seniorów. W sprawie „więźniów czwartego piętra” należy ustalić stan faktyczny w naszych miastach, powiatach czy gminach i na tej podstawie podjąć plany, w ramach których rozpocznie się albo budowa wind, albo realne przekwaterowanie seniorów mieszkających na wyższych piętrach do mieszkań zaspokajających ich potrzeby.
13. Do władz rządowych i samorządowych oraz mediów – o wdrażanie programów informacyjnych dla seniorów i z ich udziałem oraz o prowadzenie kampanii informacyjnych i edukacyjnych dla osób starszych na temat zagrożeń wynikających z dezinformacji podawanej przez Internet, włącznie z zagadnieniami związanymi z zagrożeniami terrorystycznymi, bezpieczeństwem powszechnym i zagrożeniem przestępczością pospolitą.
14. Do władz rządowych i samorządowych o zapewnienie ustawowej bezpłatnej pomocy prawnej seniorom powyżej 70. r.ż., wraz z punktami informacji o możliwościach uzyskania pomocy prawnej. Seniorzy często są zmuszeni dochodzić swoich racji i praw lub bronić się przed sądami. Zasadność tej rekomendacji wynika z faktu, że grupa osób powyżej 70. r.ż. – przez wzgląd na swój wiek, a czasem również i stan zdrowia, sytuację finansową, bezradność i samotność – jest często obiektem bezpodstawnych działań prawnych, przed którymi nie jest w stanie skutecznie się bronić.
15. Do władz rządowych i samorządowych o wprowadzenie uregulowań prawnych pozwalających na zastosowanie ulg dla mniej zamożnych seniorów w odpłatności za pobyt w dziennym domu pomocy społecznej.
16. Do władz samorządowych o rozbudowę przyjaznych dla osób starszych domów opieki społecznej (zarówno dziennej, jak i całodobowej), która powinna być jednym z priorytetów polityki senioralnej. Rozwijanie deinstytucjonalizacji usług jest oczekiwanym kierunkiem, konieczna jest też kontrola jakości wdrożenia nowoczesnego standardu polityki społecznej pod względem poszanowania praw i potrzeb seniorów.
17. Do władz samorządowych o zwiększenie liczby miejsc parkingowych dla uprawnionych do korzystania z europejskiej karty parkingowej, ponieważ często jednostki samorządu terytorialnego ograniczają możliwość skorzystania z tych uprawnień poprzez zbyt małą liczbę wyznaczonych miejsc.

Ruch społeczny Obywatelski Parlament Seniorów – OPS już od 10 lat rozwija współpracę z decydentami życia publicznego poprzez dialog z komisjami sejmowymi, ministerstwami, urzędami centralnymi oraz władzami wojewódzkimi i samorządowymi we wszystkich regionach kraju. OPS poprzez utworzone struktury centralne i regionalne ma możliwość stałego bieżącego dialogu z odpowiednimi władzami. Coroczne sesje, które odbywają się w Sali Posiedzeń Sejmu, umożliwiają spotkanie liderów organizacji senioralnych z całej Polski, podsumowanie i uchwalenie rocznych Rekomendacji OPS, czyli dokumentu zawierającego najistotniejsze referencje, zalecenia i opinie reprezentatywnego środowiska seniorów z całego kraju.

Jako ogólnopolska reprezentacja polskich seniorów oczekujemy reakcji władz publicznych na przedstawione przez nas rekomendacje oraz uznania Obywatelskiego Parlamentu Seniorów za głównego partnera społecznego w procesie kreowania polityki senioralnej i innych polityk publicznych wobec osób starszych.

OBYWATELSKI
PARLAMENT
SENIORÓW

